N^er 119. ROK 1844. SOBOTA 25 MAJA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień	Godzina	Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi
24	6	27" 2,''' 040	+ 11, 5	4,''' 70	Pn. Wschodni słaby	Chmurno	Deszcz
	2	2, 235	+ 14, 7	4, 91	PPn. Wschodni średni	„	
	10	2, 420	+ 12, 6	5, 14	Północny słaby	„	

Wiadomości krajowe.

KRAKÓW.

Od kilku dni, ciepłe deszcze ożywiają do koła niwy nasze; — wszystko rokuje piękne i urodzajne lato; — ogrodowiny szczególniéj będą nader obfite; — od dawna już nie były tak tanie szparagi, — toż samo spodziewać się o karczochach i kalafiorach.—

Przynajmniéj czwarta część Krakowa wybiera się na jutro i na pojutrze do Bielan; — jeżeli posłuży pogoda, która dotąd dwuznacznie się tylko obiecuje.—

We wtorek na zamknięcie teatru, dana będzie kilka razy już zapowiadana nowa komedya z niemieckiego pana Benedyx: L i s t g o ń c z y.

Wiadomości zagraniczne.

WIADOMOSCI Z POCZTY DZISIEJSZEJ.

— *Frankfort nad Menem* 17 *Maja.* —

Nowa koalicya, zawiązała się tu była pomiędzy krawczykami przeciw majstrom; — oczywiście zapragniono swobód, któreby dogadzały urojeniom samowolności,—lecz jak wszystkie plany bez sensu, tak i ten, jak się spodziewać należało, zwichnęła potrzeba ulegania istniejącym prawom, ogólne dobro, niepojedyncze widzi mi się mającym na widoku, i wielka reforma, poszła z dymem.

— *Dnia* 18 *Maja.* —

Koalicya panów krawczyków, dała wczoraj ostatni znak życia, tak dalece, że bez wielkiéj trudności, potrafiono dziś tych artystów przywrócić do warsztatu i do zupełnego porządku.

— *Paryż* 17 *Maja.* —

Xiążę Aumale, podczas bitwy dnia 24 kwietnia przeciw kabylom w prowincyi Konstatynie, znajdował się w wielkiem niebezpieczeństwie utraty życia, lub co gorsza, dostania się do niewoli tych barbarzyńców;—i własnéj tylko odwadze, tudzież poświęceniu się oficerów swego orszaku, winien jest swe ocalenie. Koń pod xięciem odebrał 3 postrzały jeden po drugiem. — Ostatnie atoli wiadomości dochodzące do dnia 3 maja, donoszą, że wojsko pod dowództwem tego młodego wojownika, postąpiło naprzód,— i wiele zbuntowanych pokoleń, rozbitych lub do posłuszeństwa przywróconych zostało.

Nowy Jork (w Ameryce północnéj) 29 *Kwietnia.* »Przesyłam bardzo ważną wiadomość dla Niemiec. Dziennik M a d i s o n i a n wychodzący w Wassingthonie, wiadomy organ prezydenta stanów Zjednoczonych obwieszcza: ż e p o m i ę d z y t e m i ż Z j e d n o c z o n e m i s t a n a m i, i Z w i ą z k i e m c e l n y m n i e m i e c k i m, z a w a r t a k o n w e n c y a h a n d l o w a, m a b y ć n i e z w ł o c z n i e S e n a t o w i d o z a t w i e r d z e n i a p r z e d s t a w i o n a. — O potwierdzeniu takowego aktu, tym bardziéj nikt nie wątpi, że wszystko za nim przemawia.« —

— *Sztokholm* 14 *Maja* —

Jego Królewska Mość dekretem swoim z dnia 7 b. m. zniósł zupełnie postanowienie królewskie wydane w roku 1812 zabraniające wielkiego związku z dawnym królem Gustawem IV. i jego rodziną; — i dał przez to dowód swoim poddanym, że mając sam czyste zamiary, zupełne w nich pokłada zaufanie, tym bardziéj, że miał tyle razy sposobność przekonać się o rzetelnéj miłości ludu szwedzkiego.—

WIADOMOSCI Z POPRZEDNICH POCZT.

— *Warszawa* 18 *Maja.* —

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i duchownych. — Uwiadomia, że targ główny na wełnę, z mocy postanowienia xięcia Namiest-

nika Królestwa z dnia 14 maja 1822 r. w Warszawie rozpocznie się jak lat zeszłych w d. 13 czerwca r. b. i trwać będzie dni 4. Wagi i pomosty na dni 3 przed rozpoczęciem targu urządzone będą. Deputacya jarmarczna w tymże czasie czynności swoje rozpocznie, i ułatwienia, tak producentom jak i kupującym zapewnić będzie się starała. Wełna na targ przywożona, powinna być w świadectwo miejscowego pochodzenia, jako jest krajową, opatrzona przez wojta gminy lub burmistrza właściwego, na papierze stęplowym ceny kopijek 7½ wydane i pieczęcią urzędową stwierdzone, w którém nadto, w celu dokładniejszego zkontrollowania ilości przywiezionéj wełny krajowéj, wyrażona być ma ilość wełny na targ wiezionéj na centnary i funty wagi krajowéj, licząc sto funtów na centnar. Zapewnionem nadto zostaje, aby wełna bez odprowadzenia do komory zaraz na rogatkach expedyowaną była. Lecz zarazem prowadzący wełnę, zechcą przy expedycyi takowéj na rogatkach, wskazywać miejsce, gdzie taż wełna do sprawdzenia wagi ma być od rogatek przez konwojującego strażnika przystawioną. Gdy, jak wiadomo, wełna w kraju produkowana, stanowi jeden z najważniejszych przedmiotów handlu wywozowego, przeto zwraca się uwagę właścicieli owczarń na staranne mycie owiec, klassyfikowanie ich przed strzyżą i pakowanie wełny ostrożnie bez targania run, w wańtuchy nie przenoszące 13 kamieni, jako wielkości w handlu pospolicie używanéj. Nadto wańtuchów nie należy łatać, ani szyć na zewnątrz, gdyż to wznieca obawę przy wychodzie za granicę, czyli wełna w drodze nie była przepakowaną lub inną z niezdrowych owiec zastąpioną. Wiadomo zaś, że od zachowania powyższych uwag, zależą korzyści lub straty producentów, i powiększenie corocznie konkurencyi lub odstręczenie nabywców.

— *Paryż* 11 *Maja.* —

Xiężna Kent opuściła wczoraj z swym synem xciem Leiningen, Fontainebleau, udając się ztamtąd prosto do Niemiec.

Wczorajszy wieczór w Tuileryach był bardzo świetny. Liczba dam, między któremi wiele cudzoziemek a szczególniéj angielek, wynosiła około 500. Wszyscy członkowie ciała dyplomatycznego, ministrowie i wysocy dygnitarze byli obecni, lubo wczorajszy wieczór przeznaczony był właściwie tylko dla kobiet.

Dwór miał się dziś przenieść na mieszkanie do Neuilly. Ale gdy z powodu spodziewanych odwiedzin królowéj Wiktoryi, król rozporządził różne upiększenia w Neuilly, które jeszcze nie są skończone; dwór przeto dopiero w przyszły tydzień opuści Tuilerye.

P. Goury, tutejszy sprawujący interessa w Mexyku, powrócił wczoraj z Mexyku do Paryża. Przywiózł on, jak się dowiadujemy, ważne depesze od p. Cyprey, tamecznego posła francuzkiego. Dziś odbyła się rada gabinetowa w Tuileryach pod przewodnictwem króla; poczem telegraf był w ruchu na linii do Brest. O ile w sali konferencyonalnéj izby deputowanych mówiono, idzie o zrobienie wspólnie z Anglią demonstracyi przeciw rządowi mexykańskiemu, dla położenia raz końca uciemiężeniom, jakich cudzoziemcy doznają od prezydenta Santana, który między innemi nie chce uznać pretensyj o wynagrodzenia, do jakich handlujący francuzcy mają słuszne prawo, pomimo, że p. Cyprey energicznie poparł żądania swoich ziomków. Nasz gabinet miał powziąść przekonanie, że od Santanny nic nie zyska bez użycia środków zmuszających. Ta okoliczność była już kilka razy przedmiotem negocyacyj między gabinetem angielskim i francuzkim, i lord Aberdeen miał dać zapewnienie panu Guizot, że rząd angielski, mając także powód skarżenia się na Santanę, jest gotów wspólnie z Francyą przedsięwziąść energiczną demonstracyę przeciw Mexykowi. Przy nie najlepszém porozumieniu między kongresem mexykańskim i Santaną, spodziewają się pomyślnych rezultatów z téj demonstracyi.

Ostatnie wiadomości z Hajti czynią także potrzebném wysłanie eskadry francuzkiéj na tameczne wody. Francya zbyt wielkie ma pretensye pieniężne do rządu Haiti, ażeby miała obojętnie patrzyć się na wybuchłe tam świeżo niespokojności.

Na wczorajszém wieczorze w Tuileryach znajdował się także hrabia Syrakuzy, brat króla neapolitańskiego. Okazuje się coraz bardziéj że missya tego xięcia nie ma na celu małżeństwa królowéj Izabelli z hrabią Trapani, ale raczéj zerwanie niedawno zawiązanych stosunków między Hiszpanią i Neapolem, jeżeli los D. Carlosa nie będzie w zaszczytny sposób rozwiązany, jak to gabinety paryzki i neapolitański wymogły były, gdy Neapol powziął postanowienie uznania rządu Królowéj Izabelli.

Minister budowli publicznych zażądał przed kilku dniami od Izb, dodatkowego kredytu w summie 500.000 fr., z których 100,000 fr. mają być użyte na polepszenie paryzkiego obserwatoryum astronomicznego. Według twierdzenia tegoż Ministra, paryzkie obserwatoryum niższe jest z wielu względów od Dorpackiego, Królewieckiego i Berlińskiego. Od niedawnego czasu powstała w astronomii nowa gałąź naukowa, która we Francyi nie jest jeszcze należycie zgłębiona, ponieważ nie mamy dostatecznie mocnych narzędzi optycznych, dla dokładnego obserwowania właściwych zjawisk astronomicznych. Gwiazdy podwójne zajmują obecnie całą uwagę astronomów. *Bureau des longitudes*, jak paryzkie obserwatoryum zowią, uznało potrzebę poznania dokładnie tych gwiazd, które się jedna około drugiéj obracają, dla oznaczenia ich massy i odległości. Dotychczasowemi narzędziami astronomicznemi średniéj wielkości nie dadzą się tak trudne zadania rozwiązać, do czego potrzeba najmocniejszych teleskopów. Dla tego minister robót publicznych żąda summy 100,000 fr. na zakupienie teleskopów, za pomocą których astronomowie będą mogli gwiazdy podwój-

ne obserwować tak długo, dopóki w ciągu biegu swego są nad horyzontem widzialne. Minister ma przytém nadzieję, że gdy francuzcy fabrykanci szkieł przewyższają wszystkie inne narody w robieniu optycznych soczewek, paryzkie przeto obserwatoryum słusznie będzie mogło być nazwane pierwszem w Europie.

— Londyn 11 Maja. —

Na wczorajszém posiedzeniu izby parów, xżę Richmond wznowił rozprawę względem zamierzonego zniesienia cła wchodowego od wełny, żądając przedłożenia listy dowozów wełny od 1815 r.; oświadczył sie zarazem przeciw zamierzonemu środkowi, uważając go korzystnym tylko dla zagranicznych producentów. Ale prezes departamentu robót publicznych dowiódł, że stan fabryk wełnianych w kraju nietylko czyni ten środek korzystnym, lecz i koniecznym. Pomimo to zezwolono na przedłożenie listy.

Leeds Mercury donosi, że konsul Pritchard teraz rzeczywiście z Otaheiti został odwołany i przeniesiony na wyspy tak nazwane Navigator; przyczém rząd oświadczył, że w tem przeniesieniu nie należy uważać żadnej nagany.

Według dz. *Morning Herald*, p. Sidney Hebert, sekretarz admiralicyi, ma być mianowany sekretarzem wojny w miejsce p. Hardinge, a p. Cocry zajmie jego miejsce w admiralicyi.

P. Hardinge udać się ma przez Alexandryę i Suez do Indyj wchodnich.

Dnia 7 rano zgorzał królewski teatr w Manchester.

Na wczorajszem posiedzeniu izby niższéj, trzecie odczytanie bilu fabrycznego, które w porządku dziennym nastąpić miało, wzbudziło obawiane rozprawy nad wnioskiem lorda Ashley względem skrócenia czasu pracy dziennéj, jaktylko bowiem sir James Graham wniosło trzecie odczytanie bilu, lord Ashley wystąpił zaraz z swym wnioskiem. Obawa gabinetu, że wznowione rozprawy nad tym dodatkiem, mogą taki sam jak pierwéj wydać rezultat, zdawała się być słuszną, tem bardziéj. że w powiatach fabrycznych objawiło się wzburzenie na korzyść wniosku lorda Aschley, i dzienniki niezawisłe torysowskie jak np. *Times*, oświadczyły się za nim; tylko wzgląd na wielką odpowiedzialność, jaką ministeryalni przewódcy tego poruszenia przeciw własnemu ministerstwu ściągnęliby na siebie, gdyby toż ministerstwo przez podwójną klęskę w téj kwestyi zmuszone było do rezygnowania, każe się spodziewać pomyślnego dla rządu rezultatu. Wczorajsze rozprawy nie wydały jeszcze żadnego wypadku, i musiały być odroczone, ale się już okazało, że torysowie uchylają się przed ta odpowiedzialnością; jakoż kilka członków tego stronnictwa, którzy dawniéj za lordem Aschley głosowali, mówili wczoraj przeciw jego wnioskowi. Wypadek rozpraw jest jednak zawsze jeszcze bardzo niepewny; i dziś pan Graham oświadczył, że ten przedmiot zawiera kwestyę gabinetową.

Baron Rodszyld z Paryża przybył wczoraj z stałego lądu do Londynu. Baron Lionel Rotschild ma dać w niedzielę wielką ucztę na tarasie Pikadilly dla xięcia Wellingtona i najznakomitszych osób.

Times puciła pogłoskę, że O'Connell, który jak wiadomo, przed kilku laty żonę utracił, ma zamiar ożenić się powtórnie i to z protestantką.

Piszą od renu: Według różnych twierdzeń, nowo-mianowany jłny gubernator Indyj wschodnich, jenerał Hardinge, miał utracić rękę w wojnie na półwyspie, lub pod Waterloo. Oba twierdzienia są mylne; gdyż jenerał Hardinge, odkomenderowany w r. 1815 do głównéj kwatery armii niższego renu, raniony był dnia 16 czerwca pod Ligny, bardzo blizko xcia Blücher i przez jego lekarza natychmiast miał sobie rękę amputowaną.

Na jednem z ostatnich posiedzeń izby wyższéj odczytany został powtórnie bil lorda Cottenham, mający na celu zniesienie więzienia za długi, wyjąwszy przypadki długów podstępnych i oszustowskich. Ze wszystkich stron uznano, że więzienie za długi po największéj części równie jest zgubne dla dłużnika, pozbawionego przez to możności zarobkowania, jak i dla wierzyciela który go żywić musi.

— Zurych 18 Maja. —

Związkowy Kanton rządzący (*Vorort*) okólnikiem z d. 8 maja udzielił stanom tę nader ważną wiadomość, że rząd kantonu Wallis, nie będąc w stanie własnemi siłami utrzymać w swoim kantonie spokojność i porządek, wezwała kanton rządzący o interwencyę związkową. W skutek tego Kanton Rządzący wysłał do Wallis panów Landemmana Schmed z Uri i Burmistrza Burkhard z Bazylei, jako związkowych kommissarzy. dodawszy im dla bezpieczeństwa szwadron dragonów. Dalej zarządził, aby następujące oddziały wojska trzymane były na pogotowiu: 1 kompania artyleryi z Berny, 4 batahony piechoty z kantonów Lucerna, Uri, Zug, Fryburg i Waadt, i nakoniec 2 kompanie strzelców celnych z kantonów Szwyc i Unterwalden. Naczelne dowództwo nad tém wojskiem powierzył Kanton Rządzący związkowemu pułkownikowi Salis-Sagho z. m. Chur, Kanton Rządzący dodaje, że za pogorszeniem się okoliczności, zmuszony będzie zwołać sejm nadzwyczajny, i wzywa stany, aby instrukcye na ten sejm miały w pogotowiu.

— Turcya. —

Listy z Skodryi (*Scutari*) z d. 6 kwietnia donoszą, że przerwane podczas zimy kroki nieprzyjacielskie pomiędzy czarnogórcami i Albanią rozpoczęły się na nowo. Albańczycy z Hotti pod przywództwem Spahy z Podgórycy wpadli 28 marca do Czarnogórza, zostali jednak wyparci, przyczem zostawili na placu dwóch zabitych i kilku rannych. Czarnogórcy z swéj strony napadli znowu 31 marca na karawanę,

zabili 10 kupców a czterech innych zabrali do niewoli.

Tygodnik Siedmiogrocki donosi, że porta postanowiła utworzyć wyborowy korpus wojska z samych chrześcian i użyć go na przytłumienie coraz bardziéj wzmagających się niespokojności w Albanii, okazało się bowiem, że żołnierze tureccy częstokroć do szeregów wichrzycieli przechodzą.

Rozmaitości.

Longchamps. Niegdyś był Longchamps sławną górą Kalwaryjska, na którą cały świat paryzki przez wielki tydzień pielgrzymował. Pierwsza rewolucya, równając wszystkie wyniosłości, uprzątnęła też i tę górę, lecz pielgrzymka do Longchamps pozostała. Tego roku była ona tem samem co i każdego roku, to jest: nieprzejrzanie długim rzędem powozów, pomiędzy któremi odznaczała się niekiedy czwórka jakiego obcego dyplomaty, mała liczba pięknych ekwiparzów, a reszta były fiakry, kabryolety, milordowie z episierami, studenci fryzyery, kupczyki, gryzetki i praczki, a w pośrodku z tuzin przyzwoitych jeźdźców na angielskich rumakach, i z dziesięć tuzinów najzabawniejszych świątecznych kawalerów na wychudłych najemnych koniach. Cała ta ceremonia odbywa się z prawdziwie marnotrawnym przepychem niezliczonych municypalnych gwardzistów konnych i pieszych, sierżantów miejskich, policyjnych kommisarzów i rozmaitych ajentów. Co się tyczy toalety, można być pewnym, iż, ile razy pogoda i ciepło na dworze, wszystkie damy będą miały futra na sobie, a jeźli na dworze tęgie zimno i wiatr, wszyscy kawalerowie wystąpią w letnich białych pantalionach. W aleach po prawéj i lewéj ręce, cisną się nieprzejrzane tłumy próżniaków; stołki przy drodze wynajmują się po cenie jednego fr.; przeszło 2000 kieszeń zostaje przez szpekulujących rzezimieszków wypróżnionych, 5 lub 6 takich spekulantów pada ofiarą swojego przedsiębierstwa i bywa schwytanych przez policyę; do tego kręcą się karusele, brzmią trąby, wrzeszczą kuglarze -- a to wszystko *razem*: jest sławną pielgrzymką do Longchamps w wielki tydzień.

Na Renie do morza kursuje teraz 69 parostatków urządzonych dla podróżnych, a na rzekach w Ren w padających 37, czyli razem 106 parostatków. Ponieważ parostatek taki kosztuje przynajmniéj 35,000 a najwięcéj 200,000 talarów, przeto kapitał w parostatkach na Renie dochodzi wartości 10 milionów talarów. -- Na tegoroczněj już sławnéj wystawie w Paryżu zwracają na siebie szczególną uwagę: Machina zecerska roboty Pana Delcambre (Delkambr) która prędzéj ustawia (w drukowaniu) litery niż się mówi (?), machina do fabrykacyi papieru panów Calenik (Kalenik) i Belisle (Belil,) aparat do oświetlania, Pana Detreuil, machina do heblowania, pana Pichet machina parowa z lanego żelaza dla fregaty parowéj Albatros o sile 450 koni; machina do fabrykacyi cukru, pana Decrome (Dekrom,) machina kołodziejska, pana Philippe (Filip), i t. d. -- W Barcelonie w tamecznym teatrze całe towarzystwo artystów dramatycznych składa się tylko z jednéj rodziny. Dziadek jest dyrektorem, babka sufluje, syn starszy grywa role ojców, a jego żona matek. Syn drugi role amantów, jego żona amantek, syn trzeci rolę służących, a jego żona subretek, syn 4 rolę poufałych, syn 5 role pomocników, jego żona przyjaciołek, wnuk role chłopaków, wnuczka dziewczynek; tylko jeden obcy jest w tém gronie, i ten grywa rolę intrygantów.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.
Od dnia 24 do dnia 25 Maja.

Pantoczek Szymon, Sternbard Franciszek, Żuławski Julian. Niemojewska Ludwika hr., Biernacka Julia, Jabłoński Adam, Nowicka Tekla, Szczepanowski Franciszek, Liedke Wilhelm, Sztembard, Nowakowska Anna, Wielhorski Jan hr., Machnicki Alexander ob., z Polski; — Bech Marya, Kaftyzef, Bratschiner Teressa, Żarnowiecki ob., z Galicyi; — Biskupska Joanna, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Łuczycki Floryan, Bech Marya, Kaftyzef Agratina, Wolski Gustaw ob., Majewski Karol ob., do Polski; Biskupska Joanna, Konarska Katarzyna hr., Szlubowski ob., do Galicyi; — Kotkowski Apolinary ob., Kotkowska Emilia ob., Morska hrabina do Pruss.

Doniesienie Urzędowe.

Nro. 2743. D. Tr.

SĘDZIA TRYBUNAŁU
Kommisarz upadłego handlu star. Samuela Müntzer pod L. 90 w gminie X. Miasta Krakowa sytuowanego.

Wzywa niniejszém wierzycielów upadłego handlu star. Samuela Müntzer, na zasadzie art. 66 K. H. Ks. III. aby w dniu 1 Lipca r. b. o godzinie 9 z rana stawili się w sali Audyencyonalnéj Trybunału Wydziału II. bądź osobiście, bądź przez pełnomocników, a to celem oświadczenia przed syndykami, jakiem prawem i jakiéj kwoty są wierzycielami, niemniéj, końcem okazania dowodów swych należytości dla onychże sprawdzenia.

Kraków d. 17 Maja 1844 r.

(2r.) J. *Sokalski.*

W Poniedziałek z powodu uroczystego święta Gaz. Krak. nie wyjdzie.